

פרשת השבוע – במדבר

בין מצריים לכנען...

השבוע אנו פותחים את ספר "במדבר", ספר האוצר בעשרת פרשיותיו את תולדות העם בימי שהותו במדבר.

חמש הפרשיות הראשונות מדווחות על התגבשותו של העם לחטיבה אחת ועל העימותים והמאבקים שנתלו להתגבשות זו.

שלושים ושניים פרקים לספר זה, ל"ב אבני דרך המציינות את מסלול המעבר מהמון עבדים חסר שידרה אל עם מגובש ומסודר הנושא זהות ויעוד ברורים. מן המדבר הזה בו צעד עם העבדים במשך 40 שנה צומחת ועולה אומה חדשה, עם תרבות שלמה ומקיפה עם דת ואמונה עם מערכת משפט ואורח חיים מסודר.

אין ספק כי הרגע המכונן של קבלת עשרת הדיברות כבר מאחורינו ונראה כי עכשיו יש התעסקות בפרטים הקטנים. ומתוך אלו ההוראות יש נושא אחד הנושא בתוכו פרטים רבים והוא ספירת העם, שמטרתה הרוחנית היא "לזקוף קומת עבדים".

ואני, עולה בתוכי הערצה נעלמת למול חכמה זו המלמדת כיצד אפשר להפוך קבוצת עבדים שלא הייתה זהות אישית לאף אחד מהם – לעם? אדם ששנות אפליה ושיעבוד קשה הפכוהו לנכנע בנפשו, לממורמר, כיצד משקמים אותו? כיצד שותלים בתוכו ערך עצמי? או קמצוץ של גאון?

והתשובה פשוטה, פשוטה כל כך... – סופרים אותו.
"וידבר ה' אל משה במדבר סיני... שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבותם במספר שמות..." במדבר פרק א', פס"א

ומה טעמה של ספירה זו?

הספירה לוותה בצורך להתארגן לשבטים, לבתי אב ולמשפחות. כל אדם באשר הוא נספר, כל אחד ואחד וכולם ביחד זוכים לתחושת חשיבות בסיסית.

הספירה הייתה למען בני ישראל, למען התחושה האישית של כל אחד ואחד למען ירגיש בערך העצמי שלו למען יתאשר לו לנבוט ולצמוח, הן כפרט והן

כחלק מקבוצה. הם שאפו ברגעי הספירה מלוא הריאות מן האוויר הצח של הזהות העצמית ולזקיפות קומה.

אלו הם תנאים ראשוניים להתגבשותו של עם, שיהיה מסוגל לקבל על עצמו אחריות אישית ולאומית.

לא הייתה ספירה כספירת ראשי בקר אלא ספירת המשפחות ובתי האב, זהותו האישית של האדם קשורה לביתו ומשפחתו – משפחתו ושורשיו של האדם בונים את זהותו.

יסודו של כל עם – משפחה. אין עם חזק יותר מעם שחוליה בסיסית זו איתנה בו. אין עם רפה יותר שאין מכבד שורשי משפחתו ומנהגיה, שורשי שבטי ישראל.

והעיתונים מוצפים בתמונות זעם של אחינו זועקים על שנים של קיפוח אפליה וניכור, על קושי שלנו לקבל את מנהגיהם, את צבע עורם בבחינת התנשאות הגזע.

והנה עומדים אנו לפני יום חג השבועות, יום מתן התורה... האם מוכנים אנו הפעם לקבל את התורה שניתנת לנו? האם יש בנו את הבשלות לאיחוד? האם נוכל להיקרא עדיין אומה?

מה ייחודה של תורת משה שמחזיקה מעמד מאז ניתנה?

ייחודה הוא במקום בו ניתנה – המדבר.

מקום המסמל יותר מכל את עוצמתה וצניעותה של הבריא. מקום אשר יש בו מרחבים נטולי תפאורה מעשה ידי אדם, מקום אשר יכול להכיל את כולם את המתאספים ואת המתבודדים. כך היא תורת משה, יש בה מרחבים אינסוף ואינה תחומה בגבולות גיאוגרפיים. היא אינה משתייכת לקבוצה זו או אחרת ולמעמד חברתי/כלכלי כל שהוא. פנים רבות לה ואין פן אחד נכון מהאחר, קולות רבים לה, מקול תרועה רמה עד קול דממה דקה. ואין בה קול אחד חזק יותר מהאחר.

ניתנה היא קבל עם ועדה כדי ללמדנו שעל אף היותנו שונים ומגוונים, עלינו להיות ערבים זה לזה. למען נוכל לשמרה לעדי עד.